

DLA doktori értekezés tézisei

Csuhaj Barna Tiborné Lakatos Ágnes

A jazzéneklés hangképzési és intonációs sajátosságainak
vizsgálata az afroamerikai népzene-től napjainkig

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

28. számú művészet – és művelődés-
történeti tudományok besorolású doktori iskola

2019.

I. A kutatás előzményei

Harminc éves pedagógiai pályám során sokszor felmerültek a jazz éneklés hangképzésével kapcsolatos kérdések, ezen belül főleg a klasszikus ének hangképzésétől való eltérések. A magyarországi énekpédagógiai, és a külföldi szakirodalomban sem találtam olyan összefoglaló művet, amelyben a jazzéneklés összes sajátosságait együttesen elemezik. Ezért döntöttem úgy, hogy a legmeghatározóbb jellegzetességeket a jazz fejlődéstörténetével párhuzamosan elemzem, ezzel rávilágítva arra, hogy valójában mi okozza a különbséget a jazz és a klasszikus énektechnika között, és hogyan lett a jazz ének minden más énekes műfajtól megkülönböztethető.

II. Források

Kutatásomban főleg angol nyelvű forrásokból dolgoztam, a cikkek, tanulmányok, szakkönyvek, életrajzi könyvek mellett sok doktori disszertációt is találtam az interneten, melyekből számtalan hasznos információt tudtam feldolgozni, hasznosítani. Továbbá, a You Tube internetes zenei csatorna használatával megszámlálhatatlan felvétel vált elérhetővé számomra, ami igen nagy segítséget nyújtott az elemzések elkészítésében. Fontos kiemelni a magyar nyelvű szakirodalmat: Gonda János, Pernye András, Országh László, Dr. Budai László, Hacki Tamás, Kerényi Miklós György, Vukán György és Pap János tanulmányai, könyvei igen nagy segítséget nyújtottak kutatásomban.

III. Módszer

A jazz éneklés hat meghatározó jellegzetességét vizsgáltam: angol nyelvi sajátosságok, intonáció, hangtörés, belting, vibrató és hangterjedelem. E témaköröket külön fejezetekben elemeztem, azokon belül történetileg időrendi sorrendben, ez tűnt a leginkább követhető útnak. Ezzel a módszerrel tudtam az egyes témakörökön belül igazán mélyre hatolni, valamint megértetni, hogy egyes hangképzési sajátosságok milyen átalakuláson mentek keresztül a jazz műfajának fejlődésével párhuzamosan. Disszertációmban transzkripciók készítésével, kottapéldák elemzésével, összehasonlító táblázatokkal, valamint hangakusztikai mérésekkel dolgoztam.

IV. Eredmények

Doktori dolgozatom célja az volt, hogy rávilágítsak, hogyan jutott el a jazzéneklés az afroamerikai énekesek hangképzésétől a mai, kortárs jazz vokális előadóinak szinte eklektikus hangképzési technikájához, és miben különbözik a klasszikus hangképzéstől. A kiválasztott kutatási módszerek segítségével sikerült a jazz éneklés énektechnikai sajátosságainak kialakulási körülményeit tisztázni, valamint e sajátosságok alakulását, formálódását nyomon követni a jazz történetével párhuzamosan. A kutatási eredmények segítségével világosan kimutatható a különbség a klasszikus és a jazz énektechnika között az egyes hangképzési jellegzetességek tükrében.

V. Az értekezés tárgyköréhez kapcsolódó tevékenységek dokumentációja

A doktori értekezésemhez tartozó szakmai tevékenységem elsősorban a jazz ének oktatásával eltöltött harminc éves pedagógiai munkásságom. Az egyéni órák mellett csoportos órák keretében tanítok jazz kórust énekesek és jazz vokál improvizációs gyakorlatot hangszeres hallgatók számára. A jazz éneklés és improvizáció hangképzésével kapcsolatban számos előadást és workshop-ot tartottam Magyarországon és külföldön egyaránt. Ezek közül a legfontosabbak: 2014: International Symposium on Singing in Music Education, 2015: World Voice Day, Budapest Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, 2011, 2013: Franz Liszt Music Hochschule Weimar, 2016: Antonio Scontrino Conservatorio Trapani, 2018: Estonian Academy of Music and Theatre, 2018: Conservatorio di Musica Francesco Venezze, 2019: NTNU, Norvégia, Trondheim.

Pedagógiai munkám mellett aktívan énekelek, legfőképp jazz fesztiválokon, jazz klubokban, saját zenei formációimmal több lemezt is készítettem, ezek közül a legfontosabbak: 2000: Lakatos Ágnes és triója: Covered by Frost, 2003: East Side Jazz Company: Bora, 2005: Fata Morgana, 2008: Voice and Bass I., 2013: Voice and Bass II. Into the Groove.